

Mottagare
Socialnämnden

Investeringsbehov 2026-2035

Förslag till beslut

- Socialnämnden godkänner investeringsbehov 2026-2035
- Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Den demografiska utvecklingen, med fler äldre personer på Gotland, gör att socialförvaltningen kommer att ha ett ökat behov av insatsen särskilt boende och därmed flera nya äldreboenden. Enligt den senaste befolkningsprognosen behöver det två nya boenden med 90 platser de närmaste 10 åren. Detta förutom boendet i Klintehamn med 60 platser som byggs nu och som beräknas vara inflyttningsklart i början av 2026.

I övrigt är bedömningen att det finns behov av en ny gruppbostad LSS samt ett ändamålsenligt och större boende enligt SoL. För att kommunerna ska leva upp till förslag om ny lag om samsjuklighet så behövs också ett stödboende inom beroendevården. Bedömningen är att investeringsbehovet i lokaler uppgår till runt 650 miljoner kronor 2026 till 2035. Övriga behov av investeringar bör rymmas inom investeringspotten.

Ärendebeskrivning

Syftet med att ta fram investeringsbehovet för respektive förvaltning är att få en samlad bild av regionens investeringsbehov baserat på den demografiska utvecklingen. En beskrivning av investeringsbehovet är också grund för nämndens förslag till investeringsäskande för de kommande fem åren, som presenteras i mål- och budgetskrivelsen.

Investeringsbehovet är baserat på socialförvaltningens lokalbehov 2026-2035 som socialnämnden beslutade om 4 december 2024 samt Plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2024-2033 och Plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar 2022-2031. Detta ärende är en kort beskrivning av investeringsbehovet samt en kostnadsuppskattning. Socialförvaltningens investeringsbehov avser skattefinansierad verksamhet och utgår ifrån dagens penningvärde.

Behov utifrån demografisk utveckling

Särskilt boende för äldre

Den äldre befolkningen på Gotland kommer att öka och allra mest i åldrarna över 85 år. År 2050 beräknas antalet personer över 85 år komma att vara 4761 jämfört med 2060 personer år 2023. En ökning med 131 procent. Detta ökar självklart behovet av särskilt boende för äldre och så långt som befolkningsprognoserna sträcker sig, mot mitten av 2030-talet, syns ingen minskning.

För närvarande byggs ett nytt särskilt boende med 60 platser i Klintehamn och det beräknas vara inflyttningsklart i början av 2026. Utifrån planen för särskilt boende, som bygger på befolkningsprognosen, är bedömningen att det behövs minst två boenden med 90 platser de närmaste 10 åren. Det pågår förstudier av regionägd mark som kan vara lämplig för särskilda boenden.

Övriga boenden

Sedan boendeförsörjningsplan som togs fram 2022 för **bostad med särskild service LSS** (gruppbostad) så har det tillkommit flera nya platser. För närvarande pågår revidering av planen, kommer att behandlas i socialnämnden under våren 2025. Vad gäller bostad med särskild service LSS är det svårt att prognostisera då underlaget är litet. Bedömningen är att det behövs ett boende med sex platser den kommande 10-årsperioden.

Det är cirka 45 brukare som bor i **bostad med särskild service SoL**. I egen regi finns ett boende med 6 platser som finns på Korpenområdet. Fastigheten och bostäderna är inte tillgänglighetsanpassade för verksamheten och skulle behöva ersättas med mer ändamålsenliga lokaler. Det finns också en önskan om fler gruppbostadsplatser i egen regi vilket förväntas ge lägre kostnader. Behovet bedöms vara ett boende med upp till 15 platser 2028.

Behov utifrån ändrad lagstiftning

Stödboende (lågtröskelboende)

En ny lagstiftning enligt samsjuklighetsutredningens föreslås träda i kraft 2026. Personer med samsjuklighet behöver vård och stöd av flera verksamheter inom såväl hälso- och sjukvården som socialtjänsten. Utifrån förslaget till ny lagstiftning så ska kommunerna ha stödboenden, vilket inte finns på Gotland idag. Detta innebär att Region Gotland behöver starta upp stödboenden enligt SoL för dessa målgrupper. Då det inte finns lokaler idag så behövs investeringsmedel för att tillskapa stödboende. För att bygga ett stödboende med 10 platser är bedömningen att investeringen kan uppgå till mellan 20 000 och 25 000 tkr. Se vidare utredningsuppdrag om stödboende RS 2021/704 (RS 2022-11-23, § 380) och SON 2022/125.

Övriga investeringsbehov, ej lokaler

Verksamhetssystem

Idag finns två verksamhetssystem i förvaltningen, ett för HSL, SoL och LSS (Treserva) samt ett för individ- och familjeomsorgen (Lifecare). Systemen har funnits i flera år och kan komma att behöva upphandlas på sikt vilket kan innebära stora investeringsutgifter.

Övriga investeringar

Övriga investeringar kan till exempel vara olika typer av välfärdsteknik vilket höjer kvaliteten för brukarna och underlättar för medarbetarna, detta blir oftast driftkostnader. Den årliga investeringspotten bedöms täcka lokalanpassningar och utrustning de närmaste åren.

Driftkonsekvenser

Driftkostnaderna för äldreboendena kommer att öka i takt med att fler boenden byggs och det blir fler personer som får insatsen särskilt boende. Kostnadsökningen avser både lokaler och personalkostnader samt ökade kostnader för köp av tjänster beroende på om driften av boendena sker i egen eller privat regi. Kostnadsökningen finansieras med tillskott från resursfördelningsmodellen. En faktor som kan bromsa kostnadsutvecklingen är ett generellt byggande av bostäder som är tillgängliga och anpassade för en åldrande befolkning. Då kan fler bo kvar i det egna hemmet med insatser från till exempel hemtjänst och hemsjukvård.

Fler platser inom bostad med särskild service SoL ökar förvisso lokalkostnaderna men sänker kostnaderna för köp av verksamhet, bedömningen är att det kan bli en sänkning av nettokostnaden.

För att kunna finansiera och starta stödboende (lågtröskelboende) måste budgetram tillföras. Det är en ny verksamhet och förutsättning för att kommunerna ska kunna bedriva verksamhet i enlighet med lagförslag om samsjuklighet.

Investeringsbehov sammanfattning

Investeringsbehov, tkr	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Summa
Säbo 1			135 000	135 000							270 000
Utrustning säbo 1				7 000							7 000
Säbo 2							135 000	135 000			270 000
Utrustning säbo 2								7 000			7 000
Summa säbo	0	0	135 000	142 000	0	0	135 000	142 000	0	0	554 000
Stödboende beroende		25 000									25 000
Bmss SoL			40 000								40 000
Bmss LSS gruppboend				35 000							35 000
Summa övriga bostäder	0	25 000	40 000	35 000	0	0	0	0	0	0	100 000
Summa SOF	0	25 000	175 000	177 000	0	0	135 000	142 000	0	0	654 000

Uppskattningen bygger på särskilda boenden i fler plan, 90 platser samt utgift fördelad på två år och i dagens penningvärde.

Bedömning

Beskrivning av socialförvaltningens investeringsbehov 2026-2035 följer anvisning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse socialförvaltningen daterad 2024-11-22

Lokalbehov socialnämnden daterad 2024-12-04

Plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2024-2033, daterad 2024-09-19

Plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar 2022-2031, daterad 2023-02-09

Utredning Lågtröskelboende, daterad 2022-05-13

Socialförvaltningen

Marica Gardell
Socialdirektör

Skickas till

RS registrator

RSF ekonomi och styrning

SOF Anna-Lena Gutedal, ekonomichef